

Migramatte

Et temahefte i praktisk regning
for hjem og samfunn for voksne innvandrere

Del 2 Året og klokka

Innhold

Del 2, Året og klokka

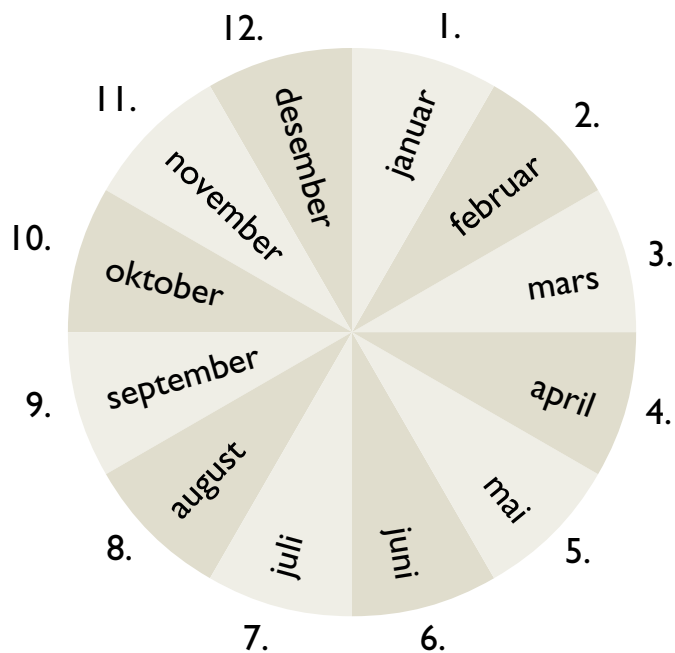
Et år har 12 måneder	1
Årstider	2
Måneder, uker og dager	3
Kalender og ukenummer	5
Kvartaler	7
Temperatur	8
Klokka	11

Et år har 12 måneder

Månedene heter

januar, februar, mars, april, mai, juni,
juli, august, september, oktober, november og desember.

Januar er den første måneden i året. Desember er den tolvte og siste måneden i året.

Oppgave 2.1 Svar på spørsmålene.

a) Hvor mange måneder er det i et år? _____

b) Hvor mange måneder er det i et halv-år? _____

Oppgave 2.2 Fyll ut.

a) August er den _____ måneden i året.

b) Mai er den _____ måneden i året.

c) Februar er den _____ måneden i året.

d) Oktober er den _____ måneden i året.

e) April er den _____ måneden i året.

Årstider

I Norge har vi 4 års-tider.

Års-tidene kaller vi vår, sommer, høst og vinter.

Vår-månedene er mars, april og mai.

Sommer-månedene er juni, juli og august.

Høst-månedene er september, oktober og november.

Vinter-månedene er desember, januar og februar.

Oppgave 2.3 Sett farge på månedene.

- Alle vår-månedene skal være grønne.
- Alle sommer-månedene skal være røde.
- Alle høst-månedene skal være gule.
- Alle vinter-månedene skal være blå.

Oppgave 2.4 Snakk sammen.

- Hvor mange års-tider er det i ditt hjem-land?
- Liker du vinteren i Norge?

Vår

Sommer

Høst

Vinter

Ord-forklaringer

helg

uke-slutt, weekend

hellig-dag

i Norge: kristne religiøse dager. Hellig-dagene er nyttårs-dag, skjær-torsdag, lang-fredag, 1. og 2. påske-dag, 1. og 2. pinse-dag, 1. og 2. jule-dag, Kristi Himmelfarts-dag og alle søndager.

nasjonal-dag

fest-dag for et land

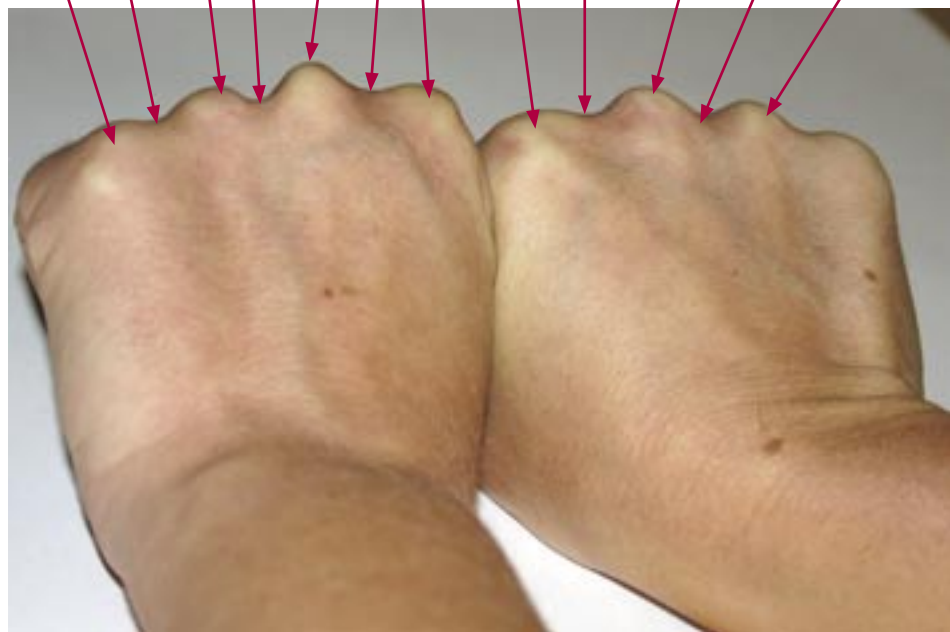
Måneder, uker og dager

Det er ikke like mange dager i alle månedene. Noen måneder har 31 dager. Andre måneder har 30 dager. Februar har enten 28 eller 29 dager.

Det er 7 dager i en uke. Dagene heter mandag, tirsdag, onsdag, torsdag, fredag, lørdag og søndag.

I Norge er det vanlig å ha fri fra jobb og skole på lørdag og søndag. Da er det **helg**. Det er også fri på **hellig-dager** i påsken, pinsen og jula. En viktig fri-dag i Norge er 17. mai. 17. mai er Norges **nasjonal-dag**. 1. mai er også en fri-dag. Det er arbeidernes dag.

januar mars mai juli august oktober desember
februar april juni september november

Visste du at

Hvert 4. år er **skudd-år**. Da har vi en dag mer i året. Det er den 29. februar. Et skudd-år har 366 dager.

Det er 12 måneder i et år.

Det er 52 uker i et år.

Det er 7 dager i en uke.

Det er 365 dager i et år.

30 dager har november, april, juni og september.
28 dager har kun en.
Alle de andre har 31.

Oppgave 2.5 Snakk sammen. Søndag betyr egentlig solens dag og mandag betyr månens dag.

- a) Har du solens og månens dag i ditt hjem-land?
- b) Hva betyr navnene på uke-dagene på ditt mors-mål?

Oppgave 2.6 Svar på spørsmålene.

- a) Hvor mange dager er det i juni? _____
- b) Hvor mange dager er det i oktober? _____
- c) Hvor mange arbeids-dager er det i en uke? _____
- d) Hvor mange uker er det i et år? _____

Dato

På brev og regninger står det ofte dato. **23.04.04** betyr den **23.** dagen i den **4.** måneden i år **2004**. Vi kan også skrive **23. april 2004**.

Oppgave 2.7

- a) Skriv datoen i dag på begge måter.

- b) Hva betyr 06.07.08? _____
- c) Hvilken dato er du født? _____
- d) Hvilken dato er nasjonal-dagen i Norge? _____
- e) Hvilken dato er nasjonal-dagen i ditt hjem-land? _____

Ord-forklaring

kalender

oversikt over året

Kalender og ukenummer

Alle uker har et nummer. Den første uken i året har nummer 1. Den siste uken i året har nummer 52 eller 53. Du finner ukenummer på en **kalender**.

Det er viktig å ha en kalender. I kalenderen kan du skrive inn avtaler, lege-timer, foreldre-møter, ferier og andre ting du må huske. Her er en del av en kalender. De dagene som er markert med grønt, er hellig-dager.

KALENDER 2004		
JANUAR		FEBRUAR
1 T Nyttårsdag	1 S	1 M 10
2 F	2 M 6	2 T
3 L	3 T	3 O
4 S	4 O	4 T
5 M 2	5 T	5 F
6 T	6 F	6 L
7 O	7 L	7 S
8 T	8 S	8 M 11
9 F	9 M 7	9 T
10 L	10 T	10 O
11 S	11 O	11 T
12 M 3	12 T	12
13 T	13 F	13 L
14 O	14 L	14 S
15 T	15 S 8	15 M 12
16 F	16 M	16 T
17 L	17 T	17 O
18 S	18 O	18 T
19 M 4	19 T	19 F
20 T	20 F	20 L
21 O	21 L	21 S
22 T	22 S 9	22 M 13
23 F	23 M	23 T
24 L	24 T	24 O
25 S	25 O	25 T
26 M 5	26 T	26 F
27 T	27 F	27 L
28 O	28 L	28 S
29 T	29 S	29 M 14
30 F		30 T
31 L		31 O

uke-nummer

skuddårs-dag

Oppgave 2.8 Se på kalenderen på forrige side. Er dette riktig? Sett X.

	Ja	Nei
Nyttårsdag er på en torsdag.		
Det er 30 dager i januar.		
21. februar er på en fredag.		
17. januar er i uke 3.		
24. mars er i uke 10.		
I 2004 er det 29 dager i februar.		
Det er 29 dager i februar hvert år.		

Oppgave 2.9 Se på kalenderen på forrige side og svar på spørsmålene.

- a) Hvor mange dager er det i januar? _____
- b) Hvor mange dager er det i de 3 første månedene til sammen? _____
- c) Hvor mange arbeids-dager er det i januar? _____
- d) Hvilken uke-dag er 18. mars? _____
- e) I hvilken uke er tirsdag 10. februar? _____
- f) Sett **X** i kalenderen på fredag i uke 3. Hvilken dato er dette? _____
- g) En skole har vinter-ferie i uke 8. Sett farge på denne uken i kalenderen.
- h) Eva har time hos legen den 22. mars kl. 09.30. Skriv inn avtalen i kalenderen.

Kvartaler

Vi deler året inn i **4 kvartaler**. Et kvartal er 3 måneder.

Første kvartal er januar, februar og mars.

Andre kvartal er april, mai og juni.

Tredje kvartal er juli, august og september.

Fjerde kvartal er oktober, november og desember.

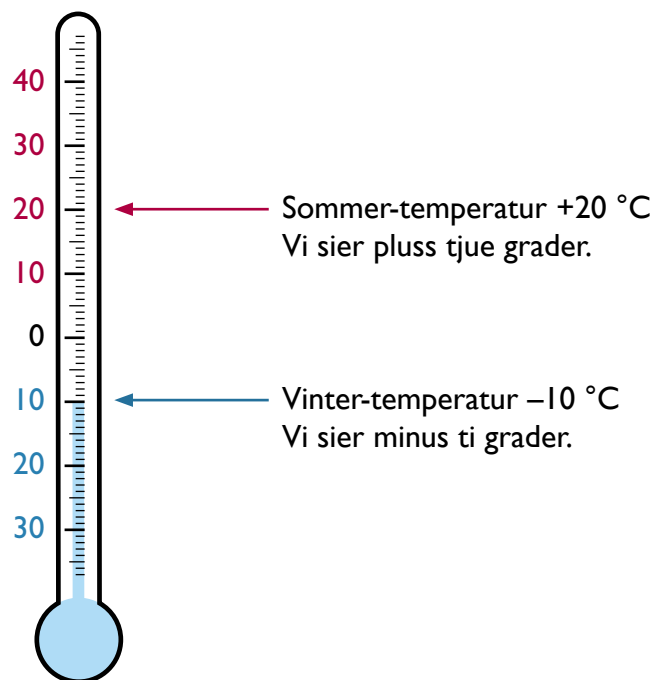
Oppgave 2.10 Se på bildet og svar på spørsmålene.

- a) Hvor mange kvartaler er det i et år? _____
- b) Hvor mange måneder er det i et kvartal? _____
- c) Hvilke måneder er det i 3. kvartal? _____
- d) I hvilket kvartal er mai måned? _____
- e) Er september og november i samme kvartal? _____
- f) Er april og mai i samme kvartal? _____
- g) Hvor mange kvartaler er det i et halv-år? _____
- h) Hvor mange måneder er det i tre-kvart år? _____

Temperatur

Vi kan finne ut hvor varmt eller kaldt det er ved å se på et termo-meter eller en grade-stokk. Da måler vi temperaturen.

Om vinteren har vi ofte **kulde-grader** eller **minus-grader** i Norge. Om sommeren har vi **varme-grader** eller **pluss-grader**.

Visste du at

Vi måler temperatur i grader Celsius.

Vi skriver °C.

Vi sier ofte bare grader.

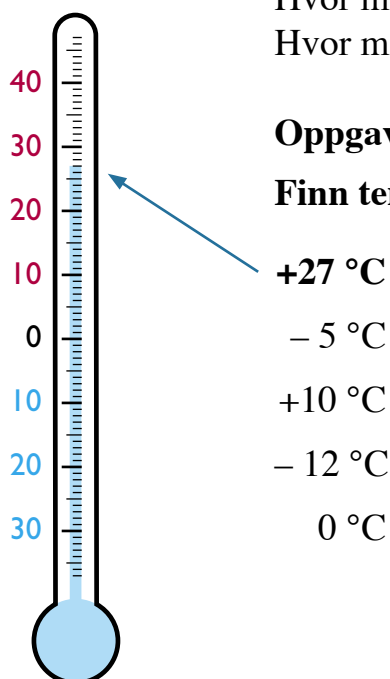
Oppgave 2.11 Snakk sammen.

Hvor mange grader tror du det er ute nå?

Hvor mange grader er det inne?

Oppgave 2.12

Finn temperaturen på grade-stokken. Sett strek.

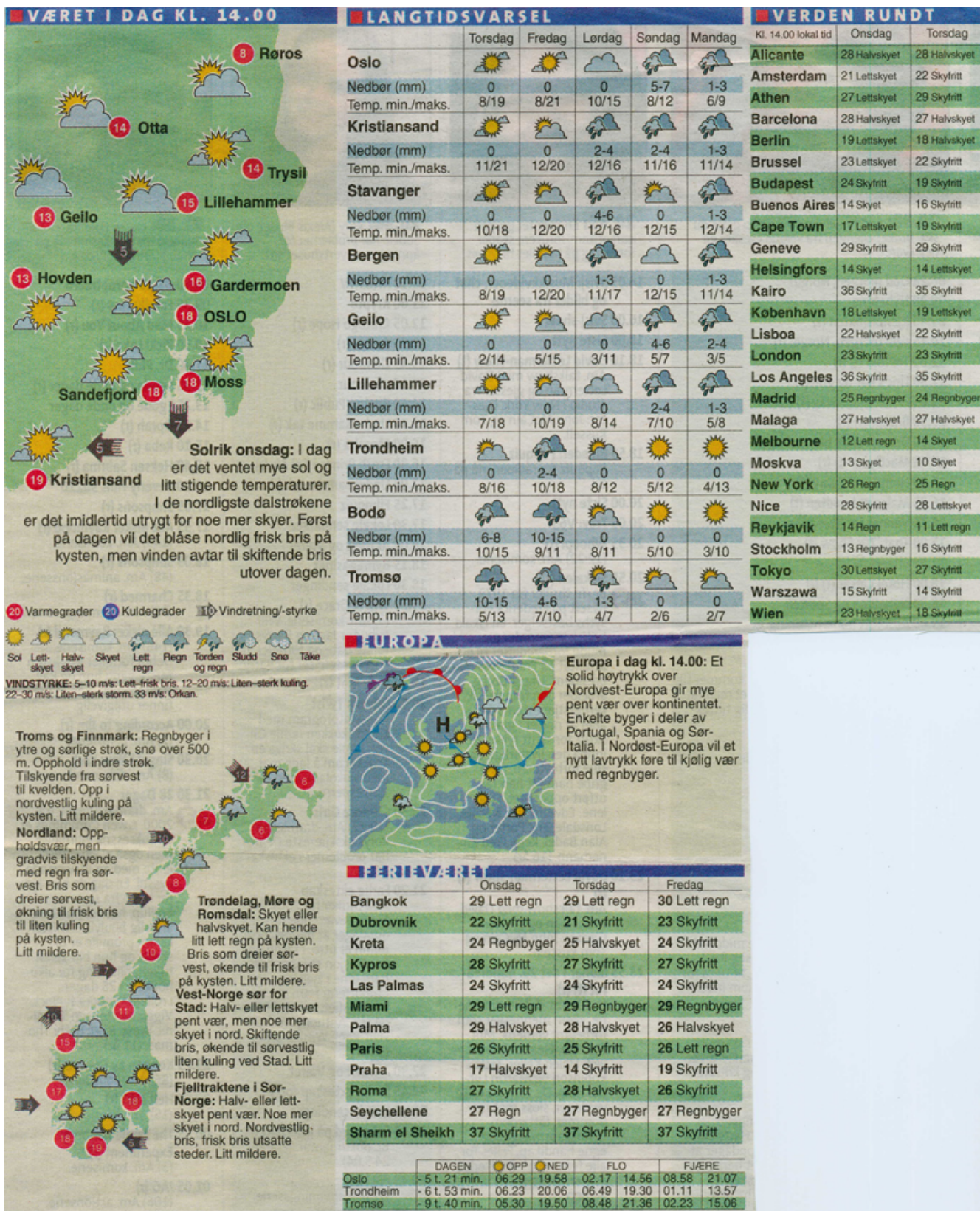

Ord-forklaring

nedbør
regn eller snø

I de fleste aviser kan vi finne opplysninger om hvordan været blir de neste dagene. Dette kalles **vær-varsel**.

Her er vær-varselet fra Aftenposten onsdag 8. september 2004.

Oppgave 2.13 Se på bildet fra Aftenposten. Svar på spørsmålene.

a) Hva er temperaturen i Oslo den 08.09.04 kl. 14.00? _____

b) Er temperaturen på Lillehammer høyere eller lavere enn i Oslo? _____

c) Se på langtids-varselet for Oslo.

Hvordan blir været på søndag? _____

Hvor mye **nedbør** blir det? _____ mm

Hva blir den laveste temperaturen? _____

Hva blir den høyeste temperaturen? _____

Blir det penere vær i Tromsø enn i Oslo på søndag? _____

d) Finn ut hvordan været blir i London på torsdag. _____

e) Finn ut hvordan været blir i Tokyo på onsdag. _____

f) Se på ferie-været. Finn det varmeste og det kaldeste stedet på onsdag.

Det varmeste stedet er _____.

Det kaldeste stedet er _____.

Regn ut temperatur-forskjellen. _____

g) Hvordan blir ferie-været i Bangkok på fredag? _____

I Østen har vi tiden.

I Vesten har vi klokka.

Ord-forklaringer

presis

her: i tide, akkurat riktig
tid, ikke for sent

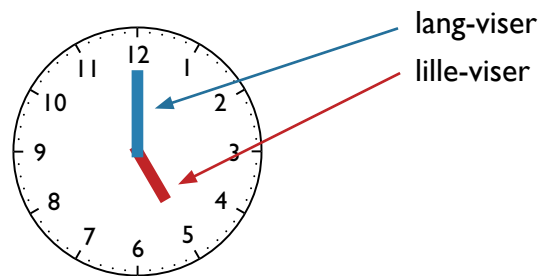
å gi sparken

å si opp, å si at noen
mister jobben

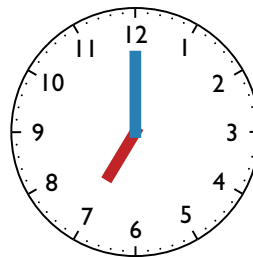
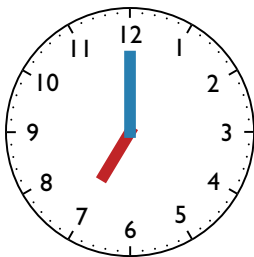
Klokka

I Norge er det viktig å komme til riktig tid. Hvis jobben starter klokka åtte, må vi være klare til å jobbe **presis** klokka åtte. Hvis vi kommer for sent mange ganger, kan sjefen **gi** oss **sparken**. Skal vi reise med tog eller buss, må vi være der litt før toget eller bussen skal gå. Har vi time hos legen kl. 9.00 om morgenen, må vi være der litt før kl. 9.00. Legen venter ikke på oss. Kommer vi for sent, må vi betale for timen. Vi må også bestille ny time.

Klokka viser tida. Ei klokke har en kort **viser** og en lang viser. Den korte viseren peker på timen. Vi kaller den **lille-viser**. Den lange viseren peker på minuttet. Vi kaller den **lang-viser**.

Vi måler tid i **døgn**, timer, minutter og sekunder. Ett døgn er 1 dag og 1 natt. I ett døgn er det 24 timer. Etter 12 timer starter klokka på en ny runde. Klokka går 2 runder på ett døgn.

Klokka viser det samme kl. 07.00 om morgenen som kl. 19.00 om kvelden.

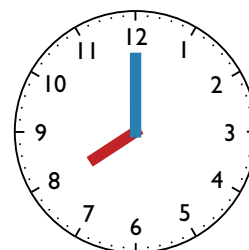
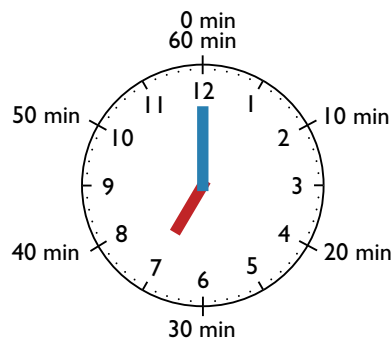
Ord-forklaring

døgn

1 dag og 1 natt, 24 timer

Ord-forklaring**nøyaktig**

her: akkurat hvor mye tid som har gått, for eksempel i konkurranser

1 time er 60 minutter

Fra kl. 07.00 til kl. 08.00 har det gått 1 time. Det er det samme som 60 minutter.

Noen ganger må vi måle tida mer **nøyaktig**. Da bruker vi sekunder. I mange sports-konkurranser er det kanskje bare noen sekunder som skiller vinneren fra nummer 2.

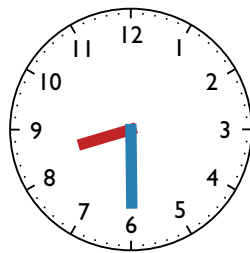
Det er 60 sekunder i 1 minutt. Mange klokker har en ekstra viser som peker på sekundene. Den viseren heter **sekund-viser**.

Oppgave 2.14 Svar på spørsmålene.

- a) Hvor mange timer er det i 1 døgn? _____
- b) Hvor mange døgn er det i 1 uke? _____
- c) Hvor mange minutter er det i 1 time? _____
- d) Hvor mange minutter er det i 2 timer? _____
- e) Hvor mange sekunder er det i 1 minutt? _____
- f) Hvor mange sekunder er det i 2 ½ minutt? _____

Hel og halv

Når klokka er **hel** time, peker lang-viseren alltid på tallet 12. Lille-viseren peker på timen. Her er klokka akkurat 5.

Når klokka er **halv** time, peker lang-viseren alltid på tallet 6. Lille-viseren peker midt mellom to tall. Her er klokka halv 9. Da har det gått 30 minutter siden klokka var 8.

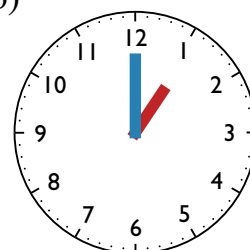
Oppgave 2.15 Hvor mye er klokka?

a)

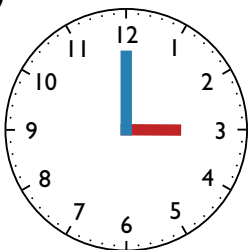
Klokka er _____.

b)

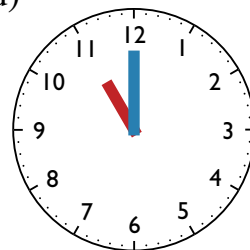
Klokka er _____.

c)

Klokka er _____.

d)

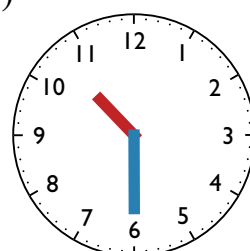
Klokka er _____.

e)

Klokka er _____.

f)

Klokka er _____.

Ord-forklaring**kvarter**

her: det samme som 15 minutter, $\frac{1}{4}$ av en time

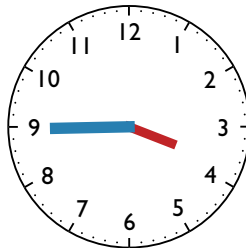
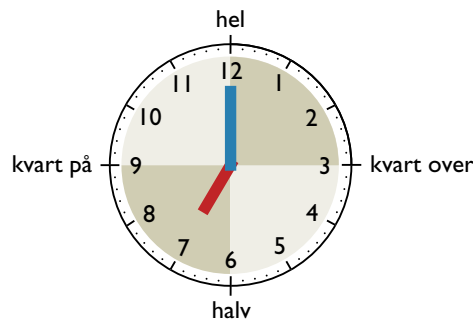
En kvart er det samme som $\frac{1}{4}$.

Kvart over og kvart på

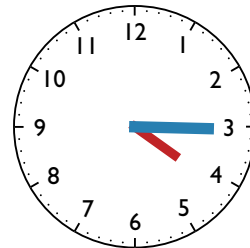
Vi kan dele klokka inn i 4 like store deler. Hver del har 15 minutter. 15 minutter kaller vi et **kvarter**. Det er 4 kvarter i 1 time.

15 minutter + 15 minutter + 15 minutter + 15 minutter
= 60 minutter.

I et kvarter er det 15 minutter.
Det er 4 kvarter i 1 time.

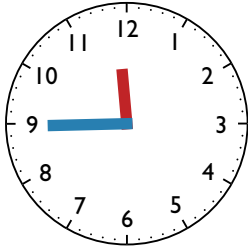
Klokka er kvart på 4.

Klokka er kvart over 4.

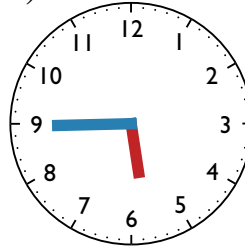
Oppgave 2.16 Hvor mye er klokka?

a)

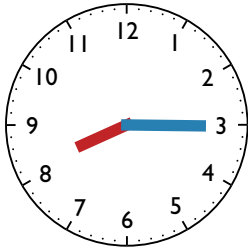
Klokka er _____.

b)

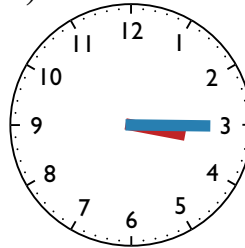
Klokka er _____.

c)

Klokka er _____.

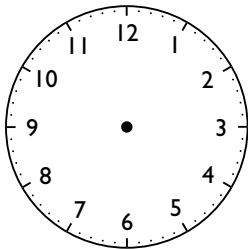
d)

Klokka er _____.

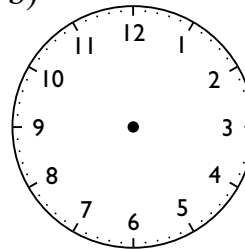
**Oppgave 2.17 Tegn inn lille-viser og lang-viser på klokken.
Bruk forskjellige farger på viserne.**

a)

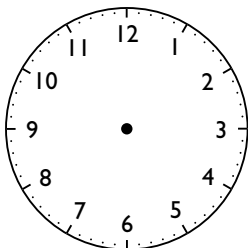
Klokka er kvart på 9.

b)

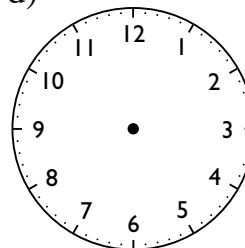
Klokka er kvart over 7.

c)

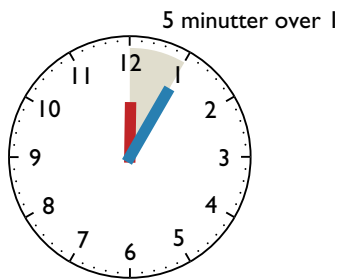
Klokka er kvart over 11.

d)

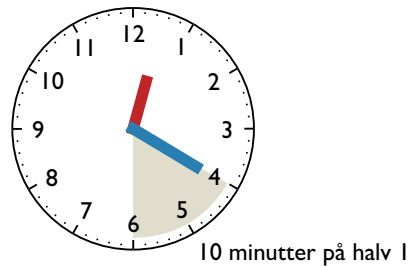

Klokka er kvart på 3.

Mer om klokka

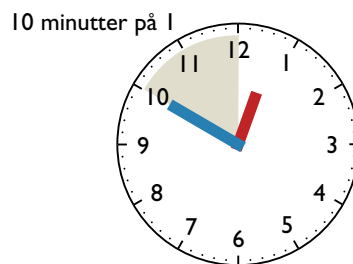
Pilen viser hvor mange minutter som har gått siden klokka var 12. Det har gått 5 minutter. Klokka er 5 over 12.

Pilen viser hvor mange minutter som er igjen før klokka blir halv 1. Det er 10 minutter igjen. Klokka er 10 på halv 1.

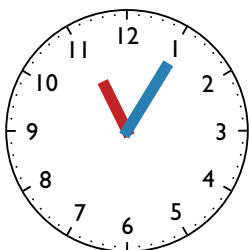

Pilen viser hvor mange minutter som har gått siden klokka var halv 1. Det har gått 5 minutter. Klokka er 5 over halv 1.

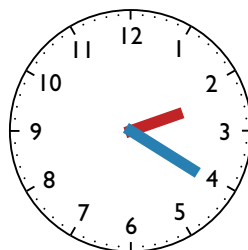

Pilen viser hvor mange minutter som er igjen før klokka blir 1. Det er 10 minutter igjen. Klokka er 10 på 1.

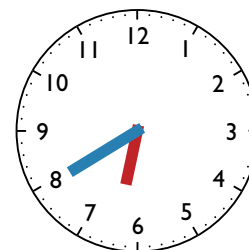
Eksempler

Klokka er 5 over 11.

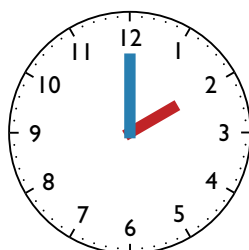
Klokka er 10 på halv 3.

Klokka er 10 over halv 7.

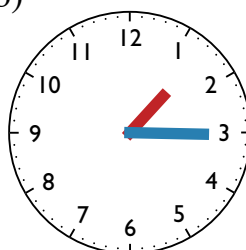
Oppgave 2.18 Hvor mye er klokka?

a)

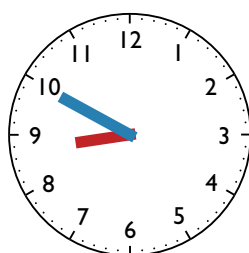
Klokka er _____.

b)

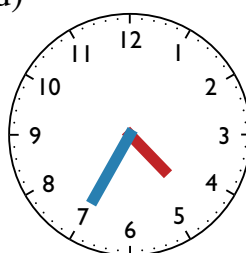
Klokka er _____.

c)

Klokka er _____.

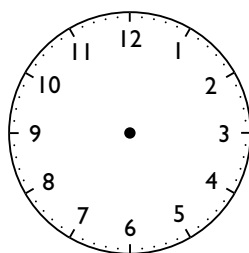
d)

Klokka er _____.

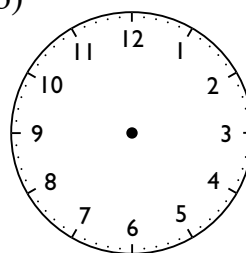
**Oppgave 2.19 Tegn inn lille-viser og lang-viser på klokkene.
Bruk forskjellige farger på viserne.**

a)

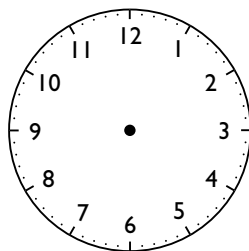
Klokka er kvart på 6.

b)

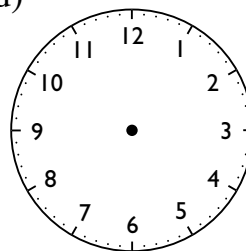
Klokka er 5 over 2.

c)

Klokka er 10 over halv 4.

d)

Klokka er 10 på halv 11.

Ord-forklaring**digital klokke**

klokke som viser tiden
med tall, ikke visere

Digitale klokker

Noen klokker viser tiden med tall. Det kaller vi **digitale klokker**. De viser tiden fra 0 til 24.

07:00

Klokka er sju
om morgenen.

10:30

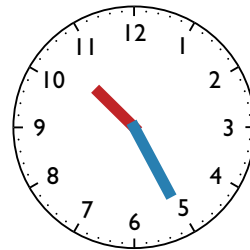
Klokka er halv elleve
på for-middagen.

19:00

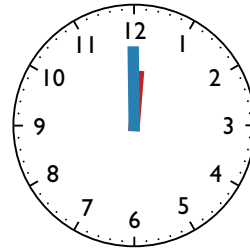
Klokka er sju
om kvelden.

Oppgave 2.20 Hvilke klokker viser samme tid?
Sett strek mellom klokkene.

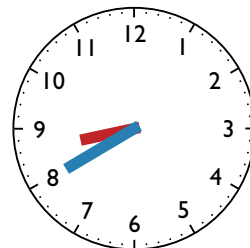
08:40

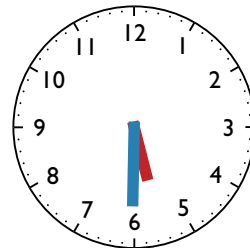
12:00

17.30

20:40

22:25